

รายงานการประชุมสภาการศึกษา

ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔

วันพุธที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้มาประชุม

๑.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช แทน)
กรรมการโดยตำแหน่ง	ประธานการประชุม
๒.	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
(นายสุภัทร จำปาทอง)	กรรมการ
๓.	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายสนธิ แยมเกษร รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แทน)	กรรมการ
๔.	ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
(นางคนึงนิจ คชศิลา ผู้ตรวจราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แทน)	กรรมการ
๕.	ปลัดกระทรวงแรงงาน
(นางนภสร พุงสุกใส ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน แทน)	กรรมการ
๖.	ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา แทน)	กรรมการ
๗.	ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(นางณิชชาพัชฌ์ เพ็ชรพันธุ์ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก
เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน แทน)
กรรมการที่เป็นพระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์	กรรมการ
๘.	พระเทพเวที
กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน	กรรมการ
๙.	นายอรรถการ ตฤษณารังสี
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๑๐.	นายกิติ มาติลโกวิท	กรรมการ
๑๑.	นายกิตติรัตน์ มังคละศิรี	กรรมการ
๑๒.	นายเกียรติชัย โสภาสเสถียรพงศ์	กรรมการ
๑๓.	ศาสตราจารย์ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์	กรรมการ
๑๔.	นายธาดา เสวตศิลา	กรรมการ
๑๕.	พลเอก พหล สง่าเนตร	กรรมการ
๑๖.	เลขาธิการสภาการศึกษา (นายอำนาจ วิชยานุวัติ)	กรรมการและเลขานุการ
กรรมการที่เข้าร่วมการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์		
กรรมการโดยตำแหน่ง		
๑๗.	เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
(นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)	กรรมการ

๑๘.	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา (นางสาวอัญชลิตา กองอรรถ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา แทน)	กรรมการ
๑๙.	ปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายนิรัตน์ พงษ์สิทธิถาวร รองปลัดกระทรวงมหาดไทย แทน)	กรรมการ
๒๐.	เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นางสาวจินนาค์กูร โรจนนันต์ รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แทน) <i>กรรมการที่ เป็นผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย</i>	กรรมการ
๒๑.	รองศาสตราจารย์วินัย ดะห์ลัน <i>กรรมการที่ เป็นผู้แทนองค์กรวิชาชีพ</i>	กรรมการ
๒๒.	นายวรชาติ เน็ดชมจันทร์ <i>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</i>	กรรมการ
๒๓.	นางจรรยาพร ธรณินทร์	กรรมการ
๒๔.	รองศาสตราจารย์จุลณี เทียนไทย	กรรมการ
๒๕.	ศาสตราจารย์กิตติคุณชนิตา รักษ์พลเมือง	กรรมการ
๒๖.	ศาสตราจารย์เกียรติคุณชุตินา สัจจนันท์	กรรมการ
๒๗.	นายนนทวัฒน์ สุขผล	กรรมการ
๒๘.	นายนิติ นาชิต	กรรมการ
๒๙.	นายบดินทร์ อุณากุล	กรรมการ
๓๐.	นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	กรรมการ
๓๑.	นางปัทมา วีระวานิช	กรรมการ
๓๒.	นางสาวสมใจ สุวรรณศุภพนา	กรรมการ
๓๓.	นายสุกิจ อุทินทุ	กรรมการ
๓๔.	ศาสตราจารย์สุพจน์ หารหนองบัว	กรรมการ
๓๕.	รองศาสตราจารย์อนุชาติ พวงสำลี	กรรมการ
๓๖.	นายอภิมุข สุขประสิทธิ์	กรรมการ
๓๗.	รองศาสตราจารย์พิเศษอำนาจ บัวศิริ	กรรมการ
๓๘.	ศาสตราจารย์อำนาจ วงศ์บัณฑิต	กรรมการ

ผู้ไม่มาประชุม

กรรมการที่เป็นพระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์

๑. สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า
กรรมการที่ เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น
๒. บาทหลวงเดชา อภรณ์รัตน์

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัยเลิศ พิชิตพรชัย ประธานคณะกรรมการทำงานขับเคลื่อน Big Data ด้านการศึกษา ในคณะกรรมการสภาการศึกษา คณะที่ ๖ ด้านการปฏิรูป การศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล
๒. นางสาวอุษณีย์ ธโนศวรรย์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๓. นายสวัสดิ์ ภู่ทอง ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา
๔. นายคมกฤษ จันทร์ขจร ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา
๕. นางศิริพร ศรีพันธุ์ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
๖. นางพิจารณา ศิริชานนท์ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา (นักวิชาการศึกษาเชี่ยวชาญ)
๗. นายกวิณ เสือสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
๘. นายสำเนา เนื้อทอง ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
๙. นางรัชณี พึ่งพาณิชย์กุล ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
๑๐. นางอำภา พรหมวาทย์ ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
๑๑. นายสมพงษ์ ผุยสาธรรม ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา
๑๒. นางรุจิรา สุนทรรัตน์ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๓. นางสาวจันทิมา ศุภรพงศ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๑๔. นายปานเทพ ลาภเกษร นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ
๑๕. นางโชติกา วรรณบุรี นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๑๖. นายเนติ รัตนกร นิติกรชำนาญการพิเศษ
๑๗. นายภาณุพงศ์ พนมวัน นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๑๘. นางสาวจอมทยาสนิธ พงษ์เสฐียร นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๑๙. เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

เมื่อกรรมการเข้าร่วมการประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ประธานการประชุม (คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช) กล่าวเปิดการประชุม และแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง) ให้ทำหน้าที่ประธานการประชุมในวันนี้

ก่อนเริ่มการประชุม นางปัทมา คำภาศรี เจ้าหน้าที่กลุ่มเลขานุการคณะกรรมการสภาการศึกษา สำนักอำนวยการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า การประชุมวันนี้เป็นการประชุม สภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับอนุมัติให้จัดประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสำนักงานฯ ได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของกระทรวงสาธารณสุข อาทิ การทำความสะอาดห้องประชุมก่อนและหลังการประชุม การขอความร่วมมือ ผู้เข้าร่วมประชุมตรวจวัดอุณหภูมิ และการจัดเตรียมแอลกอฮอล์เจลล้างมือสำหรับทำความสะอาดมือ ณ บริเวณจุดบริการและบริเวณหน้าห้องประชุม โดยในวันนี้มีกรรมการสภาการศึกษาเข้าร่วมประชุมที่ห้องกำแหง พลังกูร จำนวน ๑๖ ท่าน และมีกรรมการเข้าร่วมการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๒๒ ท่าน รวม ๓๘ ท่าน

(ครอบครัวประชุม) และขออนุญาตให้กรรมการที่เข้าร่วมการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์รายงานตัวตามลำดับ ดังนี้ ๑) นางจรรยาพร ธรณินทร์ ๒) รองศาสตราจารย์จุลณี เทียนไทย ๓) ศาสตราจารย์กิตติคุณชนิตา รัชภัทเมือง ๔) ศาสตราจารย์เกียรติคุณชุติมา สัจจามันท์ ๕) นายนนทวัฒน์ สุขผล ๖) นายนิติ นาชิต ๗) นายบัณฑิต อุนากุล ๘) นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรจน์ ๙) นายวรชาติ เกิดชมจันทร์ ๑๐) รองศาสตราจารย์วินัย ตะห์สัน ๑๑) นางสาวสมใจ สุวรรณศุภพนา ๑๒) นายสุกิจ อุทินทุ ๑๓) ศาสตราจารย์สุพจน์ ทารหนองบัว ๑๔) รองศาสตราจารย์อนุชาติ พวงสำลี ๑๕) นายอภิมุข สุขประสิทธิ์ ๑๖) รองศาสตราจารย์พิเศษอำนาจ บัวศิริ ๑๗) ศาสตราจารย์อำนาจ วงศ์บัณฑิต ๑๘) นางปัทมา วีระวานิช ๑๙) นายนิรัตน์ พงษ์สิทธิถาวร ๒๐) นางสาวอชลิตา กองอรุณ ๒๑) นางสาวจินาญ์กักร โรจนนันต์ และ ๒๒) นายสุเทพ แก่งสันเทียะ ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งให้ผู้เข้าร่วมการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้รับทราบข้อปฏิบัติสำหรับการประชุมออนไลน์แล้ว สำหรับเอกสารประกอบการประชุม ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์และบันทึกไว้ใน Tablet สำหรับคณะกรรมการเรียบร้อยแล้ว ส่วนผู้เข้าร่วมการประชุมสามารถ Scan QR-Code เอกสารประกอบการประชุมได้จากระเบียบวาระการประชุมที่ฝ่ายเลขานุการได้จัดเตรียมไว้

วาระที่ ๑ เรื่องที่ประธาน/เลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ

๑. คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานการประชุม แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า นางปัทมา วีระวานิช ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา ในคณะกรรมการสภาการศึกษา ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ และขอแสดงความยินดีกับ นางปัทมา วีระวานิช ที่ได้รับการแต่งตั้ง

๒. นางปัทมา คำภาศรี เจ้าหน้าที่กลุ่มเลขานุการคณะกรรมการสภาการศึกษา สำนัก อำนวยการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขออนุญาตให้มีผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลในวาระที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รองศาสตราจารย์นายแพทย์ชัยเลิศ พิเชิตพรชัย ประธานคณะทำงานขับเคลื่อน Big Data ด้านการศึกษา ในคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา คณะที่ ๖ ด้านการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล ผู้อำนวยการสำนักในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

มติ ที่ประชุมรับทราบ และประธานการประชุมฯ อนุญาตให้มีผู้เข้าร่วมประชุมได้ตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

นางปัทมา คำภาศรี เจ้าหน้าที่กลุ่มเลขานุการคณะกรรมการสภาการศึกษา สำนัก อำนวยการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ. สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา จำนวน ๒๓ หน้า (ปรากฏตั้งเอกสารประกอบการประชุมหน้าที่ ๕ ถึงหน้าที่ ๒๗) และ ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งเวียนให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ได้พิจารณาและรับรองรายงานการประชุม โดยมี กำหนดระยะเวลาการรับรองรายงานการประชุมเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ และเมื่อครบกำหนด ระยะเวลา ไม่มีกรรมการท่านใดแจ้งแก้ไขรายงานการประชุม จึงขอเสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณารับรอง รายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔

มติ ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยไม่แก้ไข

วาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องเพื่อทราบ
-ไม่มี-

วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ แนวทางการรับรองวิทยฐานะให้กับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีสนามหลวง และแผนกธรรมสนามหลวง

นายสมพงษ์ ผุยสาธรรม ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอเรื่องแนวทางการรับรองวิทยฐานะให้กับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีสนามหลวงและแผนกธรรมสนามหลวง มีสาระสำคัญดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นการศึกษาของสามเณรซึ่งเป็นเด็กตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยคำแนะนำของมหาเถรสมาคม มีการศึกษาของคณะสงฆ์ ๓ แผนก คือ ๑) แผนกธรรมสนามหลวงรับผิดชอบโดยแม่กองธรรมสนามหลวง ๒) แผนกบาลีสนามหลวง รับผิดชอบโดยแม่กองบาลีสนามหลวง และ ๓) แผนกสามัญญ์ รับผิดชอบโดยประธานกรรมการพระปริยัติธรรม ซึ่งการศึกษาของแผนกสามัญญ์ยังไม่พบปัญหาการรับรองวิทยฐานะ แต่แผนกธรรมสนามหลวง ชั้นนักธรรมเอก เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และแผนกบาลีสนามหลวง ชั้นเปรียญธรรมสามประโยค เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และมาตรา ๒๒ ในกฎหมายฉบับเดียวกัน ได้กำหนดให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับในพระปริยัติธรรมแผนกธรรมสนามหลวงและแผนกบาลีสนามหลวง มีวิทยฐานะดังต่อไปนี้ ๑) แผนกธรรมสนามหลวง ชั้นนักธรรมเอก มีวิทยฐานะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๒) แผนกบาลีสนามหลวง ชั้นเปรียญธรรมสามประโยค มีวิทยฐานะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยทั้ง ๒ แผนกดังกล่าวนี้ประสบปัญหาเนื่องจากยังไม่มี การดำเนินการออกหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนด โดยคำแนะนำของมหาเถรสมาคม ตามแนวทางของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ทำให้สามเณรที่ผู้สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีสนามหลวงและแผนกธรรมสนามหลวงในระดับชั้นตามที่กฎหมายกำหนด ยังไม่สามารถมีวิทยฐานะตามความในมาตรา ๒๒ จึงขอ นำเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และพิจารณามอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานออกหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวิชาสามัญญ์เพิ่มเติมโดยคำแนะนำของมหาเถรสมาคม

นายสนธิ แยมเกสร รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าการออกหลักสูตรหรือการประกาศหลักเกณฑ์เงื่อนไขใด ๆ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีกำหนดการประชุมทุกเดือน ดังนั้นสามารถดำเนินการเกี่ยวกับการออกหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวิชาสามัญญ์เพิ่มเติมโดยรวดเร็วได้

พระเทพเวที กรรมการสภาการศึกษา ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ในอดีตที่ผ่านมา ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้การศึกษาชั้นเปรียญธรรม ๖ ประโยค (ป.ธ. ๖) เทียบเท่ากับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้การศึกษาชั้นเปรียญธรรม ๕ ประโยค (ป.ธ. ๕) และมีประสบการณ์การสอนวิชาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมหรือแผนกบาลี จำนวน ๓๐๐ ชั่วโมง เทียบเท่ากับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้

การศึกษาชั้นเปรียญธรรมเอกและมีการศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติม เป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนการศึกษาชั้นเปรียญธรรม ๓ ประโยค (ป.ธ. ๓) และมีการศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติม เป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ การศึกษาชั้นเปรียญธรรมเอก และมีการศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติม เป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนการศึกษาชั้นเปรียญธรรม ๓ ประโยค (ป.ธ. ๓) และมีการศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติม เป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การพิจารณา

ที่ประชุมได้อภิปรายและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกต ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้เด็กต้องเข้าเรียนในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ สำหรับการศึกษา พระปริยัติธรรมที่ได้จัดให้แก่สามเณรเป็นการจัดการศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแผนกธรรม สนามหลวง ชั้นนักธรรมเอก มีวิทยฐานะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และผู้สำเร็จการศึกษาแผนกบาลี สนามหลวง ชั้นเปรียญธรรมสามประโยค มีวิทยฐานะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงควรเร่งดำเนินการออกหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวิชาสามัญเพิ่มเติม โดยเร็ว เพื่อให้สามเณรมีวิทยฐานะตามวุฒิการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

๒. การดำเนินการพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการออก กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งการจัด การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีสนามหลวงและแผนกธรรมสนามหลวงสามารถใช้หลักเกณฑ์เดิมในการ กำหนดวิทยฐานะจนกว่าจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา พระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่จะต้องได้รับความเห็นชอบจาก มหาเถรสมาคม

๓. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรเร่งดำเนินการออกหลักเกณฑ์และ เงื่อนไขเกี่ยวกับวิชาสามัญเพิ่มเติมโดยเร็ว เนื่องจากหากดำเนินการล่าช้าจะทำให้สามเณรที่สำเร็จการศึกษา ไม่มีวิทยฐานะตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติ การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ต้องให้บุตรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ แต่หาก ดำเนินการได้โดยเร็วจะทำให้สามเณรมีวิทยฐานะและบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ จากรัฐ

๔. การดำเนินการออกหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวิชาสามัญเพิ่มเติมสำหรับการจัด การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีสนามหลวงและแผนกธรรมสนามหลวง อาจมอบหมายให้สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้รับผิดชอบหลักร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และ พระเทพเวที ในการศึกษารายละเอียดและพิจารณาแนวทางการออกหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวิชาสามัญ เพิ่มเติม

มติ

๑. มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ดำเนินการ ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และพระเทพเวที (กรรมการที่เป็นพระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ในคณะกรรมการสภาการศึกษา) ร่วมกันศึกษารายละเอียดและพิจารณาแนวทางการออกหลักเกณฑ์และเงื่อนไข เกี่ยวกับวิชาสามัญเพิ่มเติมสำหรับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีสนามหลวงและแผนกธรรม สนามหลวง

๒. มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการออกหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวิชาสามัญเพิ่มเติมโดยคำแนะนำของมหาเถรสมาคมโดยเร็ว

๓. รับรองมติที่ประชุมตาม ๑. และ ๒. เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๒ การจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย

นางสาวจอมทยาสนิท พงษ์เสฐียร นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอเรื่อง การจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย มีสาระสำคัญดังนี้

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง ในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑.๓ : การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อรองรับการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต กำหนดให้มีการจัดทำดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย (Thailand Lifelong Education Index: TLEI) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงดำเนินการจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ในรูปแบบดัชนีรวมหรือดัชนีผสม (Composite Indicators) ที่ใช้ตัวชี้วัดและข้อมูลสถิติระดับจังหวัดที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อสื่อให้เห็นภาพรวมได้มากขึ้น และมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำ คือ ๑) เพื่อให้การติดตามความก้าวหน้าของการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ ๒) เพื่อให้องค์กร หน่วยงาน ตลอดจนภาคประชาชนเกิดการตื่นตัวในการให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้ การจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการตัดสินจัดอันดับ หรือเปรียบเทียบแต่ประการใด

กระบวนการจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย มีขั้นตอนการดำเนินงานที่อ้างอิงจาก Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide ขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) และได้มีการสังเคราะห์จากองค์ความรู้จากดัชนีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของต่างประเทศ ได้แก่ Composite Learning Index (CLI) ของประเทศแคนาดาที่ใช้สำหรับวัดความก้าวหน้าของการเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศแคนาดา และ European Lifelong Learning Indicators (ELLI) ซึ่งเป็นดัชนีสำหรับการประเมินผลการจัดการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป ทั้งนี้ การจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยแต่ละกระบวนการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ขอรับคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิชาวไทยและชาวต่างประเทศ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญจากองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขอรับความคิดเห็นจากคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเพื่อปรับปรุงให้ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จำนวน ๓ ครั้ง คือ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการประเมินผลการศึกษา (ปัจจุบันสิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่ง) จำนวน ๑ ครั้ง และคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา คณะที่ ๑ ด้านการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ จำนวน ๒ ครั้ง

ขั้นตอนการจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยมีดังนี้

๑. กำหนดหลักการของการจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย

๒. กำหนดนิยามและกรอบของดัชนี คำนิยาม “การศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต : เป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย ผ่านช่องทางและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยให้บุคคล

สามารถเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และสมรรถนะได้ด้วยตนเอง ตามความสนใจและความต้องการในการ
เติมเต็มชีวิตและเกิดประโยชน์ต่อสังคม” นอกจากนี้ได้ศึกษาเอกสารเพิ่มเติมเพื่อให้มีความสอดคล้องกับ
บริบทของประเทศไทยมากขึ้น โดยศึกษาจากผลงานวิจัยของผู้ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต
ในประเทศไทย ศึกษาพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) และศึกษาแนวคิดของพุทธศาสนาเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต

๓. พัฒนารอบมิติดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ที่ประกอบด้วย
๓ มิติ ได้แก่ มิติที่ ๑ สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน ๓ ตัวชี้วัดหลัก
มิติที่ ๒ ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน ๒ ตัวชี้วัดหลัก และ มิติที่ ๓ ผลของการศึกษาและเรียนรู้ จำนวน ๔ ตัวชี้วัดหลัก
รวมทั้งสิ้น ๙ ตัวชี้วัดหลัก และ ๓๕ ตัวชี้วัดย่อย

๔. กำหนดตัวชี้วัด

๔.๑ ตัวชี้วัดหลัก ๙ ตัวชี้วัด ของแต่ละมิติ ได้แก่

มิติที่ ๑ สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย
๓ ตัวชี้วัดหลัก คือ ๑) พื้นที่การเรียนรู้เพียงพอตามความต้องการ ๒) ทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้
ตามความต้องการได้ โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและด้านการเงิน ๓) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการ
จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้

มิติที่ ๒ ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย ๒ ตัวชี้วัดหลัก คือ ๑) คนไทยมีองค์ความรู้
และทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ ๒) คนไทยสามารถนำตนเองไปสู่การเรียนรู้ได้

มิติที่ ๓ ผลของการศึกษาและเรียนรู้ ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัดหลัก คือ ๑) สมรรถนะ
ด้านการเงิน ๒) สมรรถนะด้านสุขภาพ ๓) ความเป็นพลเมือง และ ๔) สมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อม

๔.๒ การจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย
ที่ประกอบด้วย ๓๕ ตัวชี้วัดย่อย เป็นการจัดทำโดยใช้ตัวชี้วัดในปัจจุบันของประเทศไทย ซึ่งสำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษาไม่ได้สร้างตัวชี้วัดขึ้นใหม่ การดำเนินงานพบปัญหาอุปสรรคที่เป็นข้อจำกัดของตัวชี้วัด คือ ไม่มี
ส่วนราชการหรือหน่วยงานใดจัดเก็บข้อมูลในหลาย ๆ ตัวชี้วัด หรือขาดการพัฒนาตัวชี้วัด

๕. รับฟังความคิดเห็นและปรับปรุง (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ของประเทศไทยจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖. รวบรวมข้อมูลสถิติ

๗. จัดทำข้อมูลที่ได้รวบรวมทั้งหมด

๘. ทบทวนข้อมูลและวิเคราะห์เชิงสถิติโดยใช้วิธีการวิเคราะห์พหุตัวแปร (Multivariate
Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรง ความน่าเชื่อถือของตัวชี้วัด

๙. วิเคราะห์ผลของตัวชี้วัดจำแนกตามจังหวัด โดยผลเบื้องต้นของ (ร่าง) ดัชนีการศึกษา
เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย พบว่า ค่าดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย
ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นข้อมูลที่จัดเก็บในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีค่าเท่ากับ ๐.๓๑ เมื่อพิจารณาในแต่ละมิติ พบว่ามี
ค่าดัชนีดังนี้

มิติที่ ๑ สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๓๓

มิติที่ ๒ ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๔๖

มิติที่ ๓ ผลของการศึกษาและการเรียนรู้ มีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๑๔

๑๐. นำเสนอและรายงานผลดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย
โดยเป็นการรายงานผล ๒ รูปแบบ ได้แก่

๑๐.๑ รูปแบบ Dashboard บนระบบของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนการพัฒนาโดยการเขียนโปรแกรม Python สำหรับการแสดงผลภาพรวมของประเทศไทย เพื่อให้มีรายละเอียดมิติและตัวชี้วัดของดัชนีจำแนกตามจังหวัด

๑๐.๒ รูปแบบของรูปเล่มรายงาน จัดทำเป็นองค์ความรู้ที่ระบุกระบวนการจัดทำและวิธีการดำเนินงาน เช่นเดียวกับการจัดทำ รายงาน IMD World Competitiveness Yearbook (WCY) ของสถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute for Management Development : IMD) ที่นำเสนอการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ

สำหรับการดำเนินการในระยะต่อไป สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะเร่งดำเนินการชี้แจงและสร้างความเข้าใจให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานในระดับพื้นที่ เพื่อการจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้จะประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องและสามารถติดตามความก้าวหน้าได้ตามช่วงเวลา (Time Series)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย และให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติมสำหรับการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การพิจารณา

ที่ประชุมได้อภิปรายและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกต ดังนี้

๑. การเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแนวคิดของพุทธศาสนา คือ การศึกษาเพื่อละ เพื่อนำไปสู่กระบวนการของการฝึกฝนอบรมตนในเรื่องที่พึงศึกษา ได้แก่ ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) การศึกษาเพื่อละจะทำให้สังคมมีความสุข ส่วนการศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาวิชาชีพ เพื่อนำไปเลี้ยงชีพ นอกจากนี้การเรียนรู้ตลอดชีวิตควรเน้นเรื่องจิตใจ โดยเฉพาะเรื่องกรอบความคิด ความเชื่อ หรือทัศนคติที่ชี้นำพฤติกรรมของคน (Mindset) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนนอกจากสอนให้ผู้เรียนมีทักษะและความรู้แล้ว ควรสอนให้ผู้เรียนมีความคิดใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้การประเมินคุณภาพการศึกษาควรนำตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปใช้ในการประเมินผลการจัดการศึกษา

๒. การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ค่านิยมในสังคม ดังนั้นจึงควรบ่มเพาะในเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย ตัวอย่างที่ดี เช่น เด็กญี่ปุ่นจะแสดงความขอบคุณเมื่อมีคนหยุดรถให้ข้ามถนนหรือได้รับของขวัญจากผู้อื่น หรือการรับผิดชอบดูแลตนเอง นอกจากนี้ การศึกษาในญี่ปุ่นจะสอนเนื้อหาที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย รวมทั้งการให้ความรู้แก่ผู้ทำงานในสถานที่ทำงาน ดังนั้น การส่งเสริมให้เด็กไทยมีพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตต้องเริ่มจากระดับปฐมวัย เพื่อให้สมองเด็กได้คิดว่าควรจะทำอะไรที่เหมาะสมและสามารถดูแลตนเองได้

๓. การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นมีความสำคัญมากสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเห็นได้ชัดเจนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันกับคนอื่นต้องใช้หลักเมตตา เรียนรู้ในการแบ่งปัน ให้โอกาส โดยเฉพาะเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกับผู้คนหลากหลายช่วงวัย ปัจจุบันประเทศไทยในแถบตะวันตกจึงเน้นทักษะการทำความเข้าใจผู้อื่นด้วยการใส่ใจและเอาใจเขามาใส่ใจเรา ทั้งในด้านความคิดและความรู้สึก โดยไม่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะทำให้สามารถเห็นในมุมมองอื่น ๆ ก่อนจะตัดสินใจ มากกว่าการมองด้วยสายตาตนเอง หรือความคิดของตนเองเพียงด้านเดียว (Empathy Skills)

๔. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีภารกิจที่ได้ดำเนินการแล้ว เช่น การจัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชนในทุกจังหวัดของประเทศ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ข้อมูล ใช้อุปกรณ์ ใช้สื่อต่าง ๆ เป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังจัดสรรสัญญาณ Wi-Fi ให้กับ สำนักงาน กศน.จังหวัด และจัดสรรอินเทอร์เน็ตประชารัฐให้แก่โรงเรียนในต่างจังหวัด เป็นต้น

๕. การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ๑) ควรสร้างทักษะการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) ให้กับประชาชน ๒) ออกแบบกลไกการทำงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ร่วมกับพันธมิตร ร่วมกับพื้นที่ต่าง ๆ สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายที่ตอบสนองต่อบริบทของแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีความสนใจในการเรียนรู้ในเรื่องที่แตกต่างกัน ๓) ควรให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องแสดงภาพ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ เป็นต้น เนื่องจากสถานที่เหล่านี้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และในปัจจุบันบางสถานที่พัฒนาเป็นรูปแบบเสมือนจริง (Virtual) ที่เรียนรู้ได้ง่าย และ ๔) งานวิจัยของต่างประเทศ พบว่า การอ่านหนังสือหรือเล่านิทานให้เด็กฟังตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาส่งผลให้เด็กมีการเจริญเติบโตในทางที่ดีในอนาคต สำหรับประเทศไทยมีโครงการของเสถียรธรรมสถาน “โครงการจิตประภัสสร ตั้งแต่อนอนอยู่ในครรภ์” เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้พ่อแม่และผู้ที่เกี่ยวข้องมีสัมมาทิฐิในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ใช้เวลา ๙ เดือนของการตั้งครรภ์ ทำให้เด็กคนหนึ่งได้มีโอกาสเกิดเป็นมนุษย์ที่อยู่บนเส้นทางของอริยบุคคล (บุคคลผู้ประเสริฐ) ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจำนวนบิดา มารดา ผู้ปกครอง รวมทั้งครูในโรงเรียนที่อ่านหนังสือให้เด็กฟังและผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก

๖. ความหมายของคำว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความหมายกว้าง และไม่มีคำนิยามของ “ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย” ที่จะทำให้หน่วยงานหรือผู้ที่นำไปใช้ประโยชน์เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

๗. ควรระบุข้อมูลให้ชัดเจนเกี่ยวกับค่าดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ที่มีค่าดัชนีเท่ากับ ๐.๓๑ มีคะแนนเต็มเท่าไร และมีความหมายอย่างไร ค่าดัชนีมีความแตกต่างในแต่ละจังหวัดมากน้อยเพียงใด และในอดีตที่ผ่านมาเคยมีการจัดทำดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยมาก่อนหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้มีข้อมูลสำหรับการเปรียบเทียบการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทยว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

๘. มิติที่ ๓ ผลของการศึกษาและเรียนรู้ มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้ ๑) ตัวชี้วัดหลักเรื่องสมรรถนะด้านสุขภาพ ควรปรับเปลี่ยนคำว่า “สุขภาพ” เป็น “สุขภาวะ” ซึ่งสุขภาวะประกอบด้วย กาย จิต สังคม และปัญญา การให้ความสำคัญเฉพาะเรื่องของสุขภาวะทางกายเพียงประการเดียวทำให้สังคมขาดความสุข ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาสุขภาวะทางจิต สังคม และปัญญา ควบคู่กัน นอกจากนี้ในประเด็นเรื่องสุขภาวะ มีกระบวนการที่เรียกว่า ทักษะสมองส่วนหน้า (Executive Function: EF) ซึ่งเป็นสิ่งที่นำไปสู่จิตวิญญาณและการพัฒนาทักษะสมองที่สำคัญมากสำหรับเยาวชนไทย โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัย EF มีทักษะพื้นฐานสำคัญ ๓ ทักษะ ได้แก่ (๑) การควบคุมยับยั้งตนเอง (Inhibitory Control) ซึ่งเป็นการยับยั้งชั่งใจ ไม่ให้อารมณ์อ่อนไหวไปตามสื่อต่าง ๆ ได้โดยง่าย ดังนั้นหากพัฒนาให้เด็กมีทักษะการควบคุมยับยั้งตนเองจะทำให้เด็กสามารถรู้เท่าทันสื่อซึ่งเป็นทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) (๒) ทักษะความจำเพื่อใช้ปฏิบัติงาน (Working Memory) หรือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นของคนไทย เนื่องจากสังคมไทยขาดการเปิดโอกาสให้คนในสังคมได้ลองผิดลองถูก และไม่เห็นคุณค่าของการทำงานหนัก (Work Hard) ต่างจากประเทศญี่ปุ่นหรือประเทศจีนที่เห็นความสำคัญของการทำงานหนักและเป็นค่านิยมหลักที่ทำให้เกิดทักษะความจำเพื่อใช้ปฏิบัติงาน (Working Memory) และ (๓) ทักษะการมีความคิดยืดหยุ่น (Cognitive Flexibility) ทำให้สามารถตัดสินใจได้อย่างยืดหยุ่น ปรับแปรไปตามสถานการณ์ ไม่ยึดมั่นถือมั่น

ในสิ่งที่เคยคิดหรือทำตามกันมา หรือกลัวว่าจะขัดใจผู้มีอำนาจ ๒) เนื่องจากประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำในสังคมสูง ดังนั้นค่าดัชนีตัวชี้วัดด้านการเงินจึงมีค่าต่ำและยังอาจไม่มีความสำคัญมาก หากปรับเปลี่ยนไปใช้ตัวชี้วัดที่เน้นเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) จะมีความเหมาะสมมากกว่า เช่น สมรรถนะด้านการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน และเป็นสิ่งที่สามารถทำให้คนในสังคมอยู่อย่างมีความสุข เป็นต้น ๓) ตัวชี้วัดด้านความเป็นพลเมือง อาจกำหนดความหมายความเป็นพลเมืองคือ เป็นผู้มีความรู้ ภูมิใจในชาติ และมีจิตสาธารณะ เพื่อให้มีความชัดเจนมากขึ้น และสอดคล้องกับสภาพของสังคมไทย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ๔) ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่สัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกับการวัดผลการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐาน โดยอาจไม่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของบุคคล ดังนั้นจึงควรปรับเปลี่ยนการวัดผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

๙. ควรเพิ่มเรื่องการสร้างทักษะความเข้าใจด้านดิจิทัล (Digital Literacy) ใน (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย เนื่องจากเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งการสร้างทักษะความเข้าใจด้านดิจิทัลจะทำให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยสามารถถ่วงดุลองค์ความรู้ที่ถูกต้อง หากผู้เรียนขาดทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีจะไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และนอกจากการพัฒนาทักษะความเข้าใจด้านดิจิทัล (Digital Literacy) ให้เด็กแล้ว ควรพัฒนาให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองให้มีทักษะการรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัลด้วยเช่นกัน เพื่อให้รู้เท่าทันเทคโนโลยีและสามารถป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของบุตรหลานที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ตัวอย่างการสนับสนุนให้เกิดการสร้างทักษะความเข้าใจด้านดิจิทัล (Digital Literacy) อาทิ กลุ่มบริษัท RLG (Rakluka Learning Group) จัดอบรมให้กับอาจารย์คณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้เข้าใจถึงถึงหลักการพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า (Executive Functions: EF) และธรรมชาติการเรียนรู้ของสมอง เกี่ยวกับการสร้างทักษะความเข้าใจด้านดิจิทัล (Digital Literacy) เพื่อให้อาจารย์สามารถนำไปสอนนักศึกษาได้

๑๐. ควรนำเนื้อหาจาก (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. มาเป็นเนื้อหาสำคัญในการจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย เนื่องจาก (ร่าง) พระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับได้กล่าวถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๑๑. ควรมีข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) ใน (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อเรียนรู้การตลอดชีวิตของประเทศไทย ที่แสดงให้เห็นค่าของตัวชี้วัดในอดีตและปัจจุบัน รวมถึงวิธีการคำนวณมาจากข้อมูลพื้นฐาน เพื่อแสดงให้เห็นความก้าวหน้าของการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนั้นต้องมีข้อควรระวัง หาก (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อเรียนรู้การตลอดชีวิตของประเทศไทยได้รับการเผยแพร่ทั่วโลกจะต้องคำนึงถึงการจัดอันดับด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยในระดับนานาชาติ

๑๒. ควรเพิ่มประเด็นเรื่องขีดความสามารถในการใช้เครื่องมือเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยใฝ่รู้อย่างมีวิจารณญาณใน (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อเรียนรู้การตลอดชีวิตของประเทศไทย

๑๓. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาควรจัดเวทีสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการคัดเลือกตัวชี้วัดที่นำมาจัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อเรียนรู้การตลอดชีวิตของประเทศไทย โดยอาจดำเนินการในรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการและแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ตามประเด็นตัวชี้วัดต่าง ๆ และเชิญผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อเรียนรู้การตลอดชีวิตของประเทศไทย ให้มีประโยชน์

มากขึ้น นอกจากนี้ควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อเรียนรู้การตลอดชีวิตของประเทศไทย ให้กับผู้เรียนและประชาชนทั่วไปได้รับทราบทั่วกัน

นายอำนาจ วิทยานวัต เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ข้อมูลที่ใช้จัดทำ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยดังกล่าว เป็นข้อมูลที่จัดเก็บ ข้อมูลในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีตัวชี้วัดจำกัด แต่เพื่อให้ข้อมูลไม่ล้าสมัยจึงขอเสนอให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย และขอรับความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะของที่ประชุมไปศึกษาวิจัยเชิงลึกเพื่อจัดทำตัวชี้วัดเพิ่มเติมและครอบคลุมมากขึ้นในปีต่อไป

มติ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย และให้นำความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปปรับปรุงดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นในปีต่อไป

๔.๓ ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๖๓

นายภาณุพงศ์ พนมวัน นักวิชาการศึกษาคำนาญพิเศษ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอเรื่อง ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ มีสาระสำคัญดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตามมาตรา ๕๔ กำหนดให้รัฐ ต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี กอปรกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ด้านการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ได้กำหนดเป้าหมายประชากรไทยวัยแรงงาน (กลุ่มอายุ ๑๕-๕๙ ปี) มีจำนวนปีการศึกษา ในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ เท่ากับ ๑๒.๕ ปี ซึ่งจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยมีความสำคัญต่อประเทศ อย่างยิ่ง เนื่องจากปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการจัดอันดับขีดความสามารถในการ แข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยโดยเวทีเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ตามที่ปรากฏ ในรายงานดัชนีความสามารถทางการแข่งขันระดับโลก ๔.๐ (Global Competitiveness Index 4.0: GCI 4.0) และปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการจัดทำดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) เพื่อวัดความก้าวหน้าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในระดับจังหวัด โดยค่านิยามของปีการศึกษาเฉลี่ย คือ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือเทียบเท่าของประชากร โดยเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก ถ้าสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ จะมีปีการศึกษาจำนวน ๑ ปี และจะมี ปีการศึกษาเพิ่มขึ้นเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจนถึงระดับปริญญาตรี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการจัดทำปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยแหล่งข้อมูลที่นำมาศึกษาได้มาจากรายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ที่ว่าราชอาณาจักร ไตรมาสที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๓) ที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสำนักงานสถิติ แห่งชาติ และนำมาประมวลผลจัดทำรายงานจำแนกตามกลุ่มอายุ ๕ กลุ่มดังนี้ ๑) กลุ่มอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนา ทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ ๒) กลุ่มอายุ ๑๕-๓๙ ปี เป็นกลุ่มประชากร ที่คาดว่าจะเป็กลุ่มเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการสามารถพัฒนาส่งเสริมเพื่อยกระดับการพัฒนาให้มีความรู้ ที่สามารถต่อยอดวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น ๓) กลุ่มอายุ ๔๐-๕๙ ปี เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินการพัฒนา ให้ความรู้ที่ไม่เน้นการเพิ่มวุฒิการศึกษาแต่เป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านอื่น อาทิ ทักษะอาชีพ ๔) กลุ่มอายุ ๑๕-๕๙ ปี เป็นกลุ่มที่อยู่ในกำลังแรงงานหรือเป็นผู้ถูกจัดจำแนกอยู่ในประเภทกำลังแรงงาน และ ๕) กลุ่มอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป เป็นกลุ่มประชากรที่พ้นวัยแรงงาน เป็นผู้รู้หนังสือที่อ่านออกเขียนได้ สามารถ

ประกอบอาชีพได้ ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ปัจจุบันปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยอายุระหว่าง ๑๕-๕๙ ปี มีปีการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ ๙.๘๖ ปี เทียบได้เท่ากับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งห่างจากค่าเป้าหมาย ๒.๖๔ ปี ตามที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ที่กำหนดไว้ ๑๒.๕ ปี ซึ่งเมื่อคำนวณระยะเวลาในปัจจุบันจนถึง พ.ศ. ๒๕๗๙ ประเทศไทยจะต้องผลักดันให้มีปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ ๐.๑๕ ปี แต่ปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลักดันปีการศึกษาให้เพิ่มขึ้นได้เพียงปีละ ๐.๑๐ ปี

เมื่อจำแนกกลุ่มตามช่วงอายุในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า กลุ่มอายุที่มีการศึกษาเฉลี่ยสูงที่สุดคือ กลุ่มอายุ ๑๕-๓๙ ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยได้หรือมีความสามารถในการศึกษาต่อได้ มีปีการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ ๑๐.๙๗ ปี ส่วนกลุ่มอายุ ๔๐-๕๙ ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถพัฒนาให้ความรู้ที่ไม่เน้น การเพิ่มวุฒิการศึกษาแต่มีความรู้และประสบการณ์ที่นำมาใช้ประโยชน์หรือสอนให้แก่ประชาชนคนอื่น ๆ ได้ มีปีการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ ๘.๕๙ ปี ส่วนกลุ่มอายุ ๑๕-๕๙ ปี ซึ่งเป็นประชากรวัยแรงงาน มีปีการศึกษาเฉลี่ย เท่ากับ ๙.๘๖ ปี และกลุ่มอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป มีปีการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ ๘.๘๖ ปี

เมื่อพิจารณาร้อยละของระดับการศึกษาประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ กลุ่มอายุ ๑๕-๓๙ ปี พบว่า มีการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษา/ไม่มีการศึกษา จำนวนมากถึงร้อยละ ๒.๗๖ มีการศึกษาระดับ ประถมศึกษาร้อยละ ๑๒.๐๑ ส่วนกลุ่มอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา/ไม่มีการศึกษา และระดับประถมศึกษา รวมกันถึงร้อยละ ๔๔.๓๙

เมื่อพิจารณารายภูมิภาค พบว่า ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๓ ประชากรไทยวัยแรงงาน (กลุ่มอายุ ๑๕-๕๙ ปี) ในกรุงเทพมหานครมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยสูงที่สุด ส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เมื่อ พิจารณารายจังหวัด พบว่า ร้อยละ ๗๐ ของประชากรไทยวัยแรงงานมีปีการศึกษาเฉลี่ยเทียบได้กับระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ ๓๐ ของประชากรไทยวัยแรงงานมีปีการศึกษาเฉลี่ยเทียบได้กับระดับ ประถมศึกษา ซึ่งดีขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑๐ จังหวัด

ร้อยละของระดับการศึกษาของประชากรไทยวัยแรงงานส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษา และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปีนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๓ โดยช่วงร้อยละของระดับประถมศึกษา เริ่มลดลงเรื่อย ๆ ในขณะที่เดียวกัน ร้อยละของระดับการศึกษาที่สูงขึ้นของประชากรวัยแรงงานมีจำนวนเพิ่มขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอข้อเสนอในการเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย ของประชากรไทยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ กำหนดไว้ที่ ๑๒.๕ ปี ดังนี้

๑. เลือกระบบการบริหารจัดการศึกษาจากหน่วยงานต้นแบบของกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้หน่วยที่จัดการศึกษาทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการนำไปใช้เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ เพื่อการติดตามนักเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษาให้กลับเข้ารับการศึกษา เพื่อให้สามารถนำเด็กกลับเข้าสู่ ระบบการศึกษาได้ทันที

๒. หน่วยงานในพื้นที่ต้องติดตามและช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในเขตบริการของตนเองให้ได้รับการ ศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างน้อย เมื่อถึงเกณฑ์ต้องเข้ารับการศึกษา

๓. จัดการศึกษาเชิงรุกให้กับประชากรที่ไม่ได้รับการศึกษา หรือที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบ โรงเรียนปกติได้ เช่น การจัดการศึกษาให้กลุ่มประชากรวัยแรงงานในสถานประกอบการ เป็นต้น

๔. พัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนที่มีรูปแบบหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อวิถีชีวิต ความต้องการของประชากรทุกกลุ่มเป้าหมาย และเน้นสมรรถนะที่จำเป็นในตลาดแรงงาน ซึ่งในปัจจุบันพบว่า อัตราการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวนลดลง เนื่องจากผู้เรียนให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพมากกว่าการศึกษาต่อ จึงควรพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่ตอบสนองแก่ผู้เรียนทุกกลุ่ม เช่น จัดการศึกษาให้กับผู้เรียนให้สามารถเรียนและทำงานไปด้วยได้ เป็นต้น

๕. เร่งพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตเพื่อนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นระบบที่เอื้อให้คนสามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ตลอดตามความสะดวกและความจำเป็นของชีวิต และสามารถช่วยขยายเวลาของปีการศึกษาเฉลี่ยให้สูงขึ้น

๖. จัดการเรียนการสอนที่ไม่เน้นปริญญาหรือหลักสูตรประกาศนียบัตร (Non Degree) และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของกำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และยกระดับสมรรถนะของผู้เรียน และกำลังแรงงานด้วยการรับรองคุณวุฒิการศึกษาและคุณวุฒิวิชาชีพผ่านระบบการเทียบโอนผลลัพธ์การเรียนรู้ และประสบการณ์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอผลจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ ต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็น และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอในการเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยทั้ง ๖ ข้อดังกล่าวข้างต้น

การพิจารณา

ที่ประชุมได้อภิปรายและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกต ดังนี้

๑. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ศึกษาพบว่า ปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นช้ามากซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศด้านการเรียนรู้เทคโนโลยีและด้านอื่น ๆ และเห็นว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการศึกษาประเภทอาชีวศึกษามีความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนบางส่วนสามารถทำงานและเรียนควบคู่ไปด้วยได้ โดยการฝึกอบรมทักษะในเชิงวิชาการและทักษะการทำงานควบคู่กันไป

๒. การนำเสนอปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย อาจขาดข้อมูลของประชากรในกลุ่มอายุ ๑๘-๒๕ ปี ที่บางคนไม่มีโอกาสได้ศึกษา ฝึกอบรมทักษะวิชาชีพ และไม่มีการทำงาน ดังนั้นจึงควรหาวิธีการที่สามารถทำให้ประชากรกลุ่มดังกล่าวมีโอกาสเข้ารับการศึกษา นอกจากนั้นควรหาวิธีการจัดการให้เด็กที่อยู่ในนอกระบบการศึกษาอันเนื่องมาจากเหตุผลส่วนบุคคลที่มีความจำเป็นต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวแต่ยังมีความประสงค์ในการศึกษาต่อได้มีโอกาสกลับเข้ามาสู่ระบบการศึกษา โดยที่ครอบครัวของเด็กสามารถทำงานเลี้ยงครอบครัวและเด็กได้รับการศึกษาไปพร้อมกัน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) กระทรวงแรงงาน และสถาบันอุดมศึกษา จัดการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของเด็กกลุ่มนี้

๓. การนำเสนอปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย ยังไม่ทราบถึงสาเหตุของจำนวนปีการศึกษาของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยที่หายไป นับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งสายสามัญและประเภทอาชีวศึกษา ดังนั้นจึงควรกำหนดวิธีการในการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้กลับเข้ารับการศึกษา นอกจากนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาอาจศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ในปัจจุบันมีความสามารถในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด

๔. ในอนาคตข้างหน้าการวัดระดับการศึกษาด้วยปีการศึกษาอาจไม่ตอบสนองต่อสภาพการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากในปัจจุบันมีการจัดการศึกษาที่ไม่คำนึงถึงจำนวนปีการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นจึงควรพิจารณาหาตัวชี้วัดอื่นที่สามารถวัดระดับการศึกษาแทนการนับจำนวนปีการศึกษา เพราะผู้เรียนบางคนที่ได้รับการศึกษาน้อยกว่า ๑๒ ปีอาจมีความรู้และประสบการณ์ที่มากกว่ามาตรฐานของผู้เรียนที่ได้รับการศึกษา ๑๒ ปี นอกจากนี้สาเหตุของจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นช้าในแต่ละปี อาจมีสาเหตุมาจากจำนวนประชากรของประเทศที่ลดลงในแต่ละปี ซึ่งส่งผลให้จำนวนผู้เรียนลดลง ดังนั้นจึงควรวัดด้วยระดับความสามารถหรือสมรรถนะของประชากรมากกว่าการนับปีการศึกษาที่ได้รับในระบบ หรืออาจนับเวลาการศึกษาจากการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มจำนวนปีการศึกษา โดยรวบรวม

ข้อมูลการฝึกอบรมในสถานประกอบการ การเรียนพิเศษนอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียน โรงเรียนวันเสาร์ (Saturday School) ซึ่งเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้เรียนวิชาที่ตนเองสนใจโดยมีครูอาสาสมัคร มาสอนให้ทุกเช้าวันเสาร์ ซึ่งหากนำมานับรวมได้อาจทำให้จำนวนปีการศึกษาเพิ่มขึ้น

๖. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาควรจัดทำแบบสำรวจเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของการไม่ประสงค์เข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และควรมีวิธีการสร้างความเชื่อมั่นคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เด็กกลับมาเรียนในระบบการศึกษาอีกครั้ง นอกจากนี้ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับจำนวนเด็กต่างด้าวที่เข้ามาเรียนในประเทศไทยและค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่เด็กต่างด้าว ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการวางแผนการศึกษาของประเทศอย่างยิ่ง

๗. ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับข้อเสนอในการเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยที่เสนอโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีดังนี้

๑) ข้อเสนอที่ ๑-๔ ปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๒) ข้อเสนอที่ ๒ มีกฎหมายรองรับการดำเนินงาน คือ

๒.๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

๒.๒) (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... มาตรา ๘ กำหนดให้ดำเนินการพัฒนา ฝึกฝน บ่มเพาะผู้เรียนตามระดับช่วงวัยต่าง ๆ ซึ่งได้กำหนดไว้ ๔ ช่วงวัย ได้แก่ ช่วงวัยที่ ๑ (แรกเกิด - ๑ ปี) ช่วงวัยที่ ๒ (เกิน ๑ ปี - ๓ ปี) ช่วงวัยที่ ๓ (เกิน ๓ ปี - ๖ ปี) และช่วงวัยที่ ๔ (เกิน ๖ ปี - ๑๒ ปี)

๒.๓) พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ มีข้อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการให้เด็กในพื้นที่ของตนที่ยังไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนในสถานศึกษา

๒.๔) ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๓๗ กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและจัดการศึกษา

๒.๕) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ กำหนดให้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาที่ไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี ซึ่งเป็นที่ชื่นชมของนักลงทุนต่างชาติโดยเฉพาะนักลงทุนจากประเทศญี่ปุ่น ทำให้สร้างความมั่นใจในการลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น เนื่องจากมั่นใจว่าผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน ๑๒ ปี มีความสามารถใช้เทคโนโลยีในการทำงานได้

๓) ข้อเสนอที่ ๔-๖ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ดำเนินงานอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีการดำเนินงานระบบคลังหน่วยกิตระดับอุดมศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้ผู้นอกระบบการศึกษาได้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยไม่กำหนดอายุ สามารถสร้างทักษะใหม่ที่เป็นในการทำงาน (Reskill) และยกระดับทักษะเดิมของผู้เรียนให้ดีขึ้น (Upskill) ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนและผลลัพธ์การเรียนรู้ ความสามารถหรือสมรรถนะที่ได้รับจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และจากประสบการณ์บุคคลมาเทียบหน่วยกิตและสะสมไว้ในคลังหน่วยกิตได้ และจะได้รับคุณวุฒิเมื่อสะสมหน่วยกิตได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นอกจากนี้ยังได้ขยายหลักสูตรประกาศนียบัตร (Non Degree) ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาสมรรถนะคนเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาจากคุณวุฒิหรือปีการศึกษาที่ได้รับ เหตุผลที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมดำเนินการใน

เรื่องนี้ เนื่องจากในปัจจุบันจำนวนผู้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในกลุ่มอายุ ๑๘-๒๕ ปี มีจำนวนลดลง ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงมุ่งกลุ่มเป้าหมายไปยังผู้ที่อยู่นอกระบบการศึกษาจำนวนประมาณ ๓๘ ล้านคน ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในตลาดแรงงานและไม่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับปริญญาตรีให้สามารถสะสมหน่วยกิตในคลังหน่วยกิตและสามารถเทียบโอนความสามารถหรือสมรรถนะได้

๔) ข้อเสนอที่ ๕-๖ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ๙ แห่งทั่วประเทศ เพื่อนำร่องดำเนินโครงการธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) โดยเป็นเหมือนกลไกในการขับเคลื่อนให้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่วนการเชื่อมโยงและเทียบเคียงระดับคุณวุฒิการศึกษาและมาตรฐานอาชีพเพื่อเข้าสู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ได้มีการกำหนดองค์ประกอบของคุณวุฒิ (Descriptors) ที่เป็นแกนกลางในการอ้างอิงไว้ ๘ ระดับ

๕) ควรเพิ่มข้อเสนอที่ ๗ การจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเรียนที่บ้านได้ (Home School) โดยอาจทำในรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์

นายอำนาจ วิชยานุวัติ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ข้อเสนอในการเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยจำนวน ๖ ข้อนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม โดยข้อที่ ๑-๓ เป็นการดำเนินงานทั้งการจัดทำข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการดำเนินงานในช่วงการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ส่วนข้อเสนอแนะข้อที่ ๔-๖ เป็นแนวโน้มที่จะก้าวสู่กระบวนการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อสังคมในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จะรวบรวมความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตของที่ประชุมไปปรับปรุงและกำหนดแนวทางในการคำนวณจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยในปีต่อ ๆ ไป ให้มีความเหมาะสมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

มติ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบการจัดทำปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ และให้สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษานำความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตจากที่ประชุมไปปรับปรุงแนวทางในการจัดทำปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยในปีต่อไป

วาระที่ ๕ เรื่องเพื่อทราบ

๕.๑ ความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาการศึกษา

คณะที่ ๑ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้

โดยรวมของประเทศ

นางโชติกา วรรณบุรี เลขานุการคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ นำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา คณะที่ ๑ ให้ที่ประชุมทราบดังนี้ คณะอนุกรรมการฯ มีการประชุมทั้งสิ้น ๖ ครั้ง โดยได้พิจารณาและให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะการดำเนินงานสำคัญตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเรื่องที่ ๑ ได้แก่ ๑) (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ซึ่งได้นำเสนอให้ทราบแล้วในวาระที่ ๔.๒ ๒) ข้อเสนอว่าด้วยบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ๓) สิทธิประโยชน์ทางภาษีของเอกชนในการบริจาคที่ดินและสิ่งก่อสร้างเพื่อสนับสนุนการศึกษาระดับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔) สรุปผลการศึกษาวิจัย เรื่อง การออกแบบนโยบายการพลิกโฉมระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี ๒๐๔๐ ๕) โครงการลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกกรณีความสำเร็จในการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนครภูเก็ต) ๖) การดำเนินงานด้านการจัดทำกรอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับพลเมืองไทย สำหรับการดำเนินงานในช่วงเดือนมิถุนายน – กันยายน ๒๕๖๔ ได้วางแผนการดำเนินงานไว้ดังนี้ ๑) การปรับแก้ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความเห็นของที่ประชุมสภาการศึกษาในการประชุมครั้งนี้ และ ๒) การจัดทำ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (ระบบ Q-Info) มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะนำเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษา ผลผลิต/ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับในเดือนกันยายน ๒๕๖๔ คือ (ร่าง) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ ประเทศไทย และข้อเสนอเชิงนโยบายการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (ระบบ Q-Info) มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นายกิตติรัตน์ มิ่งคณะศิริ ประธานคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูประบบการศึกษา และการเรียนรู้โดยรวมของประเทศนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมว่า ภารกิจที่สำคัญของคณะกรรมการคณะที่ ๑ ที่ได้ดำเนินการสำเร็จเรียบร้อยแล้วคือ ร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งขณะนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ และมีเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินการเก็บภาษีของโรงเรียนเอกชนและมหาวิทยาลัยเอกชน

คณะที่ ๒ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

นายดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ ประธานคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาการศึกษา คณะที่ ๒ ให้ที่ประชุมทราบดังนี้ คณะอนุกรรมการฯ มีการประชุมทั้งสิ้น ๗ ครั้ง ซึ่งคณะกรรมการได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการด้อยโอกาสทางการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในมิติต่าง ๆ ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ และภายหลังที่รับทราบข้อมูลเบื้องต้นแล้ว คณะอนุกรรมการฯ ได้ลงพื้นที่เพื่อให้เข้าใจสภาพการณ์ในสถานที่จริงของพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษที่เป็นพื้นที่สูงหรือบนเกาะ ทำให้ขาดความพร้อมในการจัดการศึกษา โดยภาคเหนือลงพื้นที่ ณ จังหวัดน่าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ จังหวัดเลย และภาคใต้ ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจากการลงพื้นที่ดังกล่าวทำให้ได้ข้อเสนอหลายอย่าง อาทิ สูตรการจัดสรรทรัพยากรในปัจจุบันเป็นแบบเดียวกันทั้งประเทศ one size fit all แต่ไม่เหมาะกับพื้นที่ห่างไกล เพราะต้นทุนหลายอย่างในพื้นที่แพงกว่าราคาทั่วไป จึงเป็นความด้อยโอกาส ปัญหาที่พบหลาย ๆ เรื่องไม่ใช่เรื่องใหม่ที่กระทรวงศึกษาธิการพยายามปรับปรุงสูตรการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมสำหรับพื้นที่ห่างไกล และคาดว่าจะในเดือนกันยายนจะได้ข้อเสนอเชิงนโยบายคือ ข้อเสนอแนวทางในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

คณะที่ ๓ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา

นางจรรยาพร ธรณินทร์ อนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา นำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาการศึกษา คณะที่ ๓ ให้ที่ประชุมทราบดังนี้ คณะอนุกรรมการฯ มีภารกิจ ๓ กลุ่ม คือ ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา (ศึกษานิเทศก์) เนื่องจากช่วงเวลากิจการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ มีจำกัด จึงเน้นเรื่องการพัฒนาครูเป็นลำดับแรก โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ คณะอนุกรรมการฯ มีการประชุม จำนวน ๕ ครั้ง ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จำนวน ๒ ครั้ง รวมทั้งสิ้น ๗ ครั้ง

การดำเนินงานที่ผ่านมาของคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้ข้อสรุปปัญหาที่เป็นจุดวิกฤต (Pain Point) ที่จำเป็นต้องแก้ไขโดยเร็ว ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) ระบบการผลิตครูต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการใช้งานจริง ทั้งจำนวนครูที่ระบบต้องการ และคุณภาพการผลิต นำมาสู่การมี Big Data ของครู เพื่อใช้ในการวางแผนการผลิต ในส่วนนี้คณะกรรมการฯ ได้ประสานกับคณะกรรมการคณะที่ ๖ เพื่อดำเนินการ นอกจากนั้นได้เสนอตัวอย่างโครงการผลิตครูระบบปิด (เมื่อเรียนจบแล้วสามารถบรรจุเข้าทำงานได้ทันที) หากมีการผลิตครู

ระบบปิดมากขึ้นจะทำให้ครูมีคุณภาพมากขึ้น ๒) การพัฒนาครู เพื่อ Reskill ครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับยุคสมัยและวิธีการเรียนรู้ใหม่ of นักเรียน ๓) การให้วิทยฐานะครูที่ต้องพิจารณาควบคู่ไปกับคุณภาพของผู้เรียน ๔) การส่งครูใหม่เข้าสู่การปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจุบันยังไม่มี Pre-Service Training อย่างจริงจัง ขาดกลไกการเตรียมตัวอย่างเป็นระบบ สำหรับแผนการดำเนินงานในช่วงระยะเวลา ๔ เดือน ตั้งแต่มีกุมภาพันธ์ - กันยายน ๒๕๖๔ คณะอนุกรรมการฯ จะมีการประชุม จำนวน ๒ ครั้ง จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับ ความต้องการให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างไร รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญเรื่องที่จำเป็นที่สุดในการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์

ผลผลิตของคณะอนุกรรมการคณะที่ ๓ แบ่งเป็น รายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและข้อเสนอเฉพาะกิจ โดยรายงานผลการดำเนินงาน ประกอบด้วยข้อเสนอเกี่ยวกับการปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ๕ ประเด็น ได้แก่ ๑) ความสำคัญจำเป็นในการปฏิรูปครูทั้งระบบ ๒) ภาพรวมระบบการผลิตและพัฒนาวิชาชีพครูของประเทศไทย ๓) โครงการเดิมเป็นโครงการที่ดีและเป็นระบบปิดคือ โครงการ “ครูมืออาชีพเพื่อคุณภาพท้องถิ่น” ทำอย่างไรให้โครงการที่ได้อยู่ได้อย่างยั่งยืนและเพิ่มสัดส่วนการบรรจุครูในระบบปิดมากขึ้น ๔) ร่างข้อเสนอแนวทางการผลิตและคัดกรองผู้บริหารให้มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของประเทศ และมีจิตวิญญาณของความเป็นผู้บริหาร ๕) ร่างข้อเสนอแนวทางการผลิตและคัดกรองบุคลากรทางการศึกษา (ศึกษานิเทศก์) ให้มีคุณภาพ นอกจากนี้มีข้อเสนอที่เป็นข้อเสนอเฉพาะกิจ ได้แก่ ๑) ข้อเสนอการจัดทำฐานข้อมูล Big Data ในส่วนของการใช้ข้อมูลการผลิต การพัฒนา และการใช้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ๒) ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับจัดการศึกษาแบบออนไลน์

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ ๑) ประเทศไทยได้ดำเนินการปฏิรูปครูทั้งระบบและทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ๒) การปฏิรูปหลักสูตร สื่อ กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล ๓) การปฏิรูปการบริหารจัดการ มุ่งกระจายอำนาจให้สถานศึกษา ๔) การปฏิรูปกลไกการผลิต การคัดกรอง และการพัฒนาครูทั้งระบบ ส่งผลให้ได้ครูที่มีคุณภาพ ๕) จุดประกายการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษา ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ๕) ประเทศก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลางพัฒนาและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

๑) (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการผลิตครูระบบปิด ตัวอย่างโครงการครูมืออาชีพเพื่อคุณภาพท้องถิ่น (โครงการผลิตครูระบบปิด สร้างครูมืออาชีพและนวัตกรรมท้องถิ่น) ปรับระบบการผลิตครูในระยะยาว

๒) ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล

๒.๑) ข้อเสนอสำหรับรัฐบาล : สนับสนุนสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในสถานศึกษาทุกแห่ง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและจัดสรรอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี และจัดสรรเงินอุดหนุนสนับสนุนการเรียนการสอนแบบออนไลน์

๒.๒) ข้อเสนอสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ : ผู้บริหารจากส่วนกลางลงพื้นที่เพื่อให้เห็นสภาพของพื้นที่จริง สนับสนุนงบประมาณการผลิตสื่อ ไม่ควรมีนโยบายหรือคำสั่งฉาบฉวยใช้กันทั่วประเทศ และสนับสนุนงบประมาณให้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนอย่างเหมาะสม

๒.๓) ข้อเสนอสำหรับต้นสังกัด (กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย) : จัด platform เป็นศูนย์สื่อที่รวบรวมเนื้อหา คลิปวิดีโอทัศนการสอนที่ดี มีคุณภาพ เพื่อเป็นแหล่งสืบค้นทั้งครูและนักเรียน รวมถึงสนับสนุนเรื่องการจัดการเรียนการสอนทั้ง On-Line On-Site On-Air

๒.๔) ข้อเสนอสำหรับผู้บริหาร : สนับสนุนเรื่อง IT และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ทำอย่างไรให้นักเรียนไม่หลับในขณะที่เรียน On-Line

๒.๕) ข้อเสนอสำหรับครู : พัฒนาการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ออกแบบการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับความหลากหลาย พัฒนาและปรับปรุงตนเองให้มีความสามารถมากขึ้น

๒.๖) ข้อเสนอสำหรับนักเรียน : พัฒนาให้มีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีและความปลอดภัยในการใช้สื่อเทคโนโลยี

๒.๗) ข้อเสนอสำหรับผู้ปกครอง : สนับสนุนให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยเฉพาะการสอน On-Line สำหรับเด็กเล็กที่ต้องมีผู้ปกครองคอยช่วยเหลือ

คณะที่ ๔ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

รองศาสตราจารย์จูลณี เทียนไทย ประธานคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ นำเสนอความก้าวหน้า การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา คณะที่ ๔ ให้ที่ประชุมทราบดังนี้ หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ คือการสร้างให้ผู้เรียน มีสมรรถนะด้านดิจิทัลโดยไม่ละทิ้งการมีทักษะเรื่อง Digital Literacy เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยี และรู้เท่าทันเทคโนโลยี ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ คณะอนุกรรมการฯ มีการประชุมจำนวน ๔ ครั้ง ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ มีการประชุม จำนวน ๒ ครั้ง รวมทั้งสิ้น ๖ ครั้ง

การดำเนินงานที่ผ่านมาของคณะอนุกรรมการฯ

๑) แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยมี นายวณิชย์ อ่วมศรี อดีตกรรมการสภาการศึกษา เป็นประธานคณะทำงาน คณะทำงานมีหน้าที่ดำเนินการวิเคราะห์สมรรถนะการจัดทำชุดการเรียนรู้หรือชุด โมดูลการเรียนรู้ ชุดสื่อในเกมหรือกิจกรรม เพื่อพัฒนาเป็นโมเดลรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย การคัดเลือกและนำรูปแบบไปทดลองในสถานศึกษาอาชีวศึกษาดิจิทัลต้นแบบ ที่นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้เรียนอาชีวศึกษา

๒) แต่งตั้งคณะทำงานย่อย เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาระดับ ๑-๓ (ปวช.) และระดับ ๔-๕ (ปวส.) ในกลุ่ม Non-It กลุ่ม It และกลุ่ม Expert เพื่อเป้าหมายของการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาใน ๓ ระดับ คือ ระดับที่ ๑ การสร้าง Digital Citizens ที่ดี เพื่อปลูกฝังไปสู่ Digital Workers ในระดับที่ ๒ ที่มีสมรรถนะ และการพัฒนาผู้เรียนที่มีศักยภาพสูงไปสู่การเป็น Digital Leaders ในระดับที่ ๓ ให้กับสังคมไทย

๓) คณะทำงานฯ ได้มีการประชุม จำนวน ๓ ครั้ง เพื่อร่วมกันให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษา การจัดทำชุดโมดูลการเรียนรู้หรือชุด learning package การคัดเลือกสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาเป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาดิจิทัลต้นแบบ (Digital College)

๔) ดำเนินการคัดเลือกสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐ ๒ แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี และวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่เป็น “สถานศึกษาอาชีวศึกษาดิจิทัลต้นแบบ” โดยพิจารณาจากความเหมาะสมและความพร้อมต่าง ๆ อาทิ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมของผู้บริหารและชุมชนรอบสถานศึกษา ทั้ง ๒ วิทยาลัยมีการเชื่อมโยง Partner และเครือข่ายหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องมาช่วยสนับสนุน ด้านบุคลากร ทรัพยากรต่าง ๆ หรือร่วมกันจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ

๕) จัดทำ (ร่าง) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้เรียนอาชีวศึกษา ผ่านสถานศึกษาอาชีวศึกษาดิจิทัล ที่ครอบคลุมการบริหารจัดการศึกษาและรูปแบบการจัดการศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบ

การสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) ของการจัดการศึกษา ๓ กลุ่ม (Formal, Informal, Non-Formal Education) และนำ (ร่าง) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้เรียนอาชีวศึกษาไปทดลองในสถานศึกษา อาชีวศึกษาต้นแบบที่คัดเลือกไว้

แผนการดำเนินงานในเดือนมิถุนายน – กันยายน ๒๕๖๔ คือ ๑) จัดประชุมคณะทำงานฯ ณ วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี และศึกษาดูงานมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา โครงการ Digital Academy Thailand เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัล ๒) วิทยาลัยเทคนิคชลบุรีและวิทยาลัยเทคนิค เชียงใหม่ดำเนินการในวิทยาลัยเพื่อพัฒนาให้เป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาดิจิทัลต้นแบบ ๓) ประชุมคณะทำงานฯ และติดตามการดำเนินงานของวิทยาลัยทั้งสองแห่ง และ ๔) จัดทำ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย/ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้เรียนอาชีวศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคชลบุรีและวิทยาลัยเทคนิค เชียงใหม่

ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ ๑) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้เรียนอาชีวศึกษา ผ่านสถานศึกษาอาชีวศึกษาดิจิทัล ๒) ข้อเสนอเชิงนโยบาย/ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะ ด้านดิจิทัลของผู้เรียนอาชีวศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคชลบุรีและวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่

การดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา อาทิ ๑) การประชุมสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๒ เรื่อง การจัดการศึกษาในยุค Digital Transformation เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ และได้รับผลตอบรับเป็นอย่างดี โดยมีการนำไปแชร์ ๔๐๖ ครั้ง ในช่วงสิ้นเดือน มีนาคมที่ผ่านมา โดยมีนายสุกิจ อุทินทุ กรรมการสภาการศึกษาและอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูป การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ได้รับเกียรติให้เป็นผู้ดำเนินรายการ และรองศาสตราจารย์จุลณี เทียนไทย กรรมการสภาการศึกษาและประธานคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ด้านการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ได้รับเชิญให้เข้าร่วม การประชุมฯ ๒) การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA) เพื่อหาแนวทางการยกระดับสมรรถนะการศึกษาไทย ผ่านตัวชี้วัด IMD เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔

คณะที่ ๕ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปโครงสร้างของหน่วยงานในระบบ การศึกษา

นายเนติ รัตนากร นิตกรชำนาญการพิเศษ เลขานุการในคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ด้านการปฏิรูปโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา นำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงาน ของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา ให้ที่ประชุม ทราบ ดังนี้ คณะอนุกรรมการฯ มีภารกิจตามอำนาจหน้าที่ ๓ ประเด็น ได้แก่ ๑) สถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการศึกษา ๒) การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และ ๓) การปรับปรุงโครงสร้าง ของกระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินการที่ผ่านมา คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการประชุม จำนวน ๓ ครั้ง โดยได้พิจารณา เรื่องที่ต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ **เรื่องที่ ๑ สถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษา** คณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นเบื้องต้นว่า หน่วยงานส่วนกลางควรมีบทบาทในการขับเคลื่อนในเรื่องดังกล่าว ให้มีความเหมาะสม ดังนี้ ๑) ควรกำหนดกรอบระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถออกข้อบังคับในการ บริหารจัดการได้อย่างอิสระและมีความคล่องตัว ๒) ในการให้ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการสถานศึกษา ต้องพิจารณาประเภทของสถานศึกษาและควรเริ่มจากสถานศึกษาที่มีความพร้อม ๓) ต้องมีกฎระเบียบในการ ดำเนินการที่ชัดเจน ๔) ควรพิจารณาขอบเขตในการให้ความเป็นอิสระและความต้องการของสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับบริบทในเชิงพื้นที่ของแต่ละสถานศึกษา ทั้งด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคล ตลอดจน

ควรกำหนดบทบาทที่ชัดเจนของส่วนกลางที่จะขับเคลื่อนในการบริหารจัดการศึกษาให้มีความเป็นอิสระ (๕) อุปสรรคในการบริหารจัดการ จำเป็นต้องพิจารณาประเด็นในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้แต่งตั้ง “คณะทำงานด้านการปฏิรูปโครงสร้างศึกษาและขับเคลื่อนสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา” เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกและจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งมีการประชุมแล้ว จำนวน ๓ ครั้ง และมีแผนในการลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อไป **เรื่องที่ ๒ การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒** คณะอนุกรรมการฯ ได้รับทราบข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๑. การดำเนินการของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีการดำเนินการ ดังนี้ ๑) มีการกำหนดกรอบการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ระเบียบตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยวิเคราะห์จากภารกิจหลักของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งมีเรื่องที่ต้องดำเนินการรวม ๒๐ เรื่อง ๒) มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๖ คณะ ๒. การดำเนินการของคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ จำนวน ๕ เรื่อง ได้แก่ ๑) ความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกับหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และหลักสูตรฐานสมรรถนะระดับชาติ ๒) การขยายผลพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ๓) การประเมินผลการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ๔) การจัดทำมาตรฐานข้อมูล ๕) การจัดตั้ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา **เรื่องที่ ๓ การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ** คณะอนุกรรมการฯ ได้รับทราบข้อมูลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๑) การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลางตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ๒) การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ๓) การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ๔) การดำเนินการของคณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. อยู่ในระหว่างการพิจารณา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและความเป็นอิสระของสถานศึกษา จึงต้องดำเนินการในเรื่องดังกล่าวต่อไป รวมถึงการรับฟังข้อมูลของคณะทำงานจัดทำข้อเสนอการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ที่มีศาสตราจารย์ศรีราชา วงศารยางกูร เป็นประธาน จึงขอเสนอผลการดำเนินการของคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดทราบ

คณะที่ ๖ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล

นายอรรถการ ตฤณรังสี ประธานคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา คณะที่ ๖ ด้านการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า คณะอนุกรรมการฯ ขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน ๒ คณะ ได้แก่ คณะทำงานที่ ๑ คณะทำงานพลิกโฉมการเรียนรู้ด้วยระบบดิจิทัล มีศาสตราจารย์สุพจน์ หารหนองบัว เป็นประธานคณะทำงาน และคณะทำงานที่ ๒ คณะทำงานขับเคลื่อน Big Data ด้านการศึกษา มีรองศาสตราจารย์ นายแพทย์ชัยเลิศ พิธิพรชัย เป็นประธานคณะทำงาน และขอให้ประธานคณะทำงานทั้ง ๒ ท่าน นำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ศาสตราจารย์สุพจน์ หารหนองบัว ประธานคณะกรรมการฯ นำเสนอให้ที่ประชุมทราบ ว่าโครงการพลิกโฉมการศึกษาของชาติ ด้วย Digital Platform เริ่มขึ้นในช่วงที่ นายสุภัทร จำปาทอง เป็นเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งได้ผลักดันให้เกิดโครงการนี้ขึ้น และโครงการนี้ยังเป็นการดำเนินการตามความเห็นร่วมกันของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา คณะที่ ๓ คณะที่ ๔ และคณะที่ ๖ ซึ่งเห็นว่า Digital Platform มีพลังในการขับเคลื่อนการศึกษาเป็นอย่างมากในปัจจุบัน

คณะทำงานคณะที่ ๑ ดำเนินการเรื่องการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติมาใช้เป็น Content หลักในการดำเนินการ โดยคณะทำงานได้สร้าง Digital Platform ซึ่งเป็นพื้นที่ให้วัยรุ่นสามารถเข้ามาแลกเปลี่ยนความรู้ โดยสามารถ Search คำว่า insKru เพื่อเข้าไปดูพื้นที่แบ่งปันโอเดียการสอน ปัจจุบันมีผู้เข้าชม ๑.๒ ล้านคน มีผู้เข้ามาแนะนำเสนอโอเดีย กด Like และกด Share มากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน สำหรับการดำเนินการในระยะที่ ๑ ตั้งแต่เดือนกันยายน ถึง ธันวาคม ๒๕๖๓ เริ่มต้นด้วยการตลาดและการสร้างแบรนด์ (Set up & Create Branding DOE) โดยจัดทำแคมเปญ Ed's Possible และเชิญชวนครูที่มีเทคนิคการสอนที่ดี ทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาร่วมแลกเปลี่ยนแบ่งปันผ่านวิดีโอการสอน ขั้นตอนที่ ๒ ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง มีนาคม ๒๕๖๔ เป็นการสร้างแบรนด์โดยการสร้างตัวละคร ๒ ตัว ได้แก่ “แมวมอง” และ “แมวมี้” โดยมีแนวคิดของแมวมองคือ ถ้าเห็นว่าใครมีสื่อการสอนที่ดี สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่ายและนำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติได้ สามารถเสนอโอเดียเข้ามาได้ ส่วนแนวคิดของแมวมี้คือ ถ้าใครมีโอเดียดี ๆ สามารถเสนอโอเดียของตนเองเข้ามาได้ ซึ่งช่วงแรกที่เปิดรับโอเดียประมาณ ๓ เดือน มีผู้เสนอโอเดียเข้ามาประมาณ ๑,๐๐๐ โอเดีย เป็นโอเดียจากแมวมี้ ประมาณ ๗๐๐-๘๐๐ โอเดีย และจากแมวมอง ประมาณ ๓๐๐ โอเดีย จากนั้นทีมงานได้นำโอเดียมาจัดหมวดหมู่ และคัดเลือกโอเดียที่ดี จำนวน ๕๐ โอเดีย โดยแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ตามคุณลักษณะที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้เรียนรู้ ซึ่งโอเดียหลักในกลุ่มนี้คือการให้เด็กเริ่มค้นหาตัวเองและเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เน้นการคิดสร้างสรรค์จากสิ่งรอบตัว เช่น การคิดเชิงคณิตศาสตร์โดยนำไปไม่มาวางเรียงกันเพื่อให้เหลือพื้นที่ว่างน้อยที่สุด การคิดเชิงวิทยาศาสตร์โดยคิดวิเคราะห์ว่าไปไม่แต่ละชนิดมีสารอะไร หากจะสกัดสารจากไปไม่จะต้องทำอย่างไร เป็นต้น กลุ่มที่ ๓ พลเมืองที่เข้มแข็ง จะเน้นเรื่องการสร้างความเป็นพลเมือง เช่น ความเท่าเทียมกันทางสังคมของเพศที่ ๓ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์หรือเรียนรู้ผ่านละครเพื่อสร้างจิตสำนึก เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ที่ส่งโอเดียเข้ามาร่วมแคมเปญ Ed's Possible มีดังนี้ ประเด็นที่ ๑ ครูส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นครูต่างจังหวัด ประเด็นที่ ๒ ครูที่ร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นครูตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าร่วมกิจกรรมจำนวนน้อยมาก เมื่อวิเคราะห์เชิงลึก พบว่า ครูมัธยมศึกษาตอนต้นสนใจกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในขณะที่ครูมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไปจะสนใจเฉพาะเนื้อหาสาระ (Content) เพียงอย่างเดียว ไม่สนใจกระบวนการจัดการเรียนการสอน เมื่อวิเคราะห์เชิงลึกในเรื่องการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ พบว่า เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาสนุกกับการเรียนวิทยาศาสตร์ เด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเริ่มไม่ชอบเรียนวิทยาศาสตร์ และเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเบื่อการเรียนวิทยาศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลข้างต้นที่พบว่า ครูมัธยมศึกษาตอนปลายจะสนใจเนื้อหาสาระ (Content) เพียงอย่างเดียว ไม่สนใจกระบวนการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้นักเรียนเบื่อการเรียนวิทยาศาสตร์ ซึ่งจากข้อมูลที่ได้สอบถามผู้เรียนพบว่า วิชาฟิสิกส์มีหัวข้อที่ยากที่สุด อาทิ Atomic physics, Nuclear physics, Particle physics และไฟฟ้า ส่วนวิชาเคมีมีหัวข้อที่ยากที่สุด อาทิ พันธะเคมี โครงสร้างอะตอม จึงเป็นโจทย์ที่ทำทนายของครูว่าจะสามารถอธิบายเรื่องยากให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายอย่างไร นอกจากนี้ คณะทำงานได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการทดลองวิทยาศาสตร์ใน

ชีวิตประจำวัน โดยไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ โดยตั้งเป้าหมายว่าจะมีตัวอย่างไอเดียเกี่ยวกับการทดลองวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวันสำหรับนำมาใช้ในการเรียนการสอนประมาณ ๒๐ เรื่อง

นายแพทย์ชัยเลิศ พิเชิตพรชัย ประธานคณะทำงาน คณะที่ ๒ คณะทำงานขับเคลื่อน Big Data ด้านการศึกษา นำเสนอให้ที่ประชุมทราบว่า การดำเนินงานของคณะทำงานขับเคลื่อน Big data ด้านการศึกษา มีที่มาจากมติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ) มอบนโยบายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จึงมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงาน ๒ คณะ ได้แก่ ๑. คณะทำงานพลิกโฉมการเรียนรู้ด้วยระบบดิจิทัล และ ๒. คณะทำงานขับเคลื่อน Big Data ด้านการศึกษา การดำเนินงานของคณะทำงานคณะที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะทำงานได้มีการประชุม จำนวน ๙ ครั้ง และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีการประชุม จำนวน ๕ ครั้ง รวมทั้งสิ้น ๑๔ ครั้ง ซึ่งภารกิจหลักของคณะทำงานคณะที่ ๒ คือการพัฒนาโปรแกรมต้นแบบ Prototype ในการประมวลผล Big data ด้านการศึกษา เพื่อใช้เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลทางด้านการศึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยอาศัยอ้างอิงจากเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานเพื่อแสดงตัวอย่างข้อมูล Big data ด้านการศึกษา และสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการศึกษา หรือนำข้อมูลไปขับเคลื่อนภารกิจด้านการศึกษา ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างกระทรวงต่าง ๆ จำนวน ๑๐ กระทรวง การดำเนินการเริ่มจากสำรวจความต้องการ รวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารทุกระดับ และนำมาวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาโปรแกรมต้นแบบ จากนั้นจะจัดทำคู่มือฝึกอบรมการใช้งานโปรแกรมต้นแบบ

ตัวอย่างข้อมูลที่จะนำเสนอในโปรแกรมต้นแบบ เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ๑) ด้านนักเรียน นักศึกษา และผู้เรียน อาทิ ตัวชี้วัดเกี่ยวกับอัตราการเข้าเรียนของนักเรียน ๒) ด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา อาทิ อัตราส่วนนักเรียน : ครู สัดส่วนครูที่สอนตรงตามสาขาที่สำเร็จ การศึกษา จำนวนครูที่จะเกษียณอายุราชการในแต่ละปี ๓) ด้านสถานศึกษา เช่น ตัวชี้วัดเกี่ยวกับการมีไฟฟ้า มีอินเทอร์เน็ต มีอุปกรณ์ เครื่องมือในการเรียนรู้อย่างไรบ้าง

การแสดงผลตัวอย่างตัวชี้วัดด้านนักเรียน หากต้องการทราบว่านักเรียนมีการกระจายตัวตามภูมิภาคอย่างไร เพื่อการจัดสรรงบประมาณรายหัว หรือต้องการทราบว่าการเข้าเรียนของนักเรียนแต่ละช่วงชั้นเป็นอย่างไร เพื่อดูว่าเด็กไทยเข้าเรียนได้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ควรจะเป็นหรือไม่ คณะทำงานจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยเป็นตัวอย่างข้อมูลปีการศึกษา ๒๕๖๒ ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ *ตัวอย่างการกระจายตัวของนักเรียน* จากกราฟแสดงผลพบว่า โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือภาคกลาง โดยผู้บริหารสามารถเลือกได้ว่าจะแสดงข้อมูลอะไรบ้าง อาทิ ข้อมูลรายชั้นปี ข้อมูลการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสามารถทำได้โดยไม่ต้องอาศัยโปรแกรมเมอร์ *ตัวอย่าง อัตราการเข้าเรียนของแต่ละช่วงชั้น* จากกราฟพบว่า เด็กก่อนวัยเรียนเข้าเรียนในระบบการศึกษาจำนวนน้อย บ่งชี้ถึงฐานะหรือความไม่พร้อมของผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียน สำหรับระดับประถมศึกษา พบว่าอัตราการเข้าเรียนมีจำนวนมาก ประมาณ ๙๐-๙๕% ซึ่งเป็นการเข้าเรียนตามวัย แต่จำนวนที่ขาดหายไป ๕% หรือประมาณ ๒ แสนคน ควรศึกษาข้อมูลเชิงลึกว่าจังหวัดอะไรที่ยังมีปัญหาการเข้าเรียนของนักเรียนบ้าง เพื่อเร่งแก้ปัญหาในแต่ละจังหวัด อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่สามารถดูข้อมูลในรูปแบบรายจังหวัดได้ เนื่องจากข้อมูลของเด็กยังขาดเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก จึงไม่สามารถระบุได้ว่าเด็กมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด แต่โปรแกรมที่คณะทำงานจัดทำขึ้นได้เตรียมพร้อมสำหรับการนำข้อมูลเลขประจำตัวประชาชนของเด็กมากรอกเพิ่มแล้ว อัตราการเข้าเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากกราฟแสดงให้เห็นว่า จำนวนเด็กออกจากระบบ

การศึกษาเพิ่มขึ้น ซึ่งคล้ายกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการศึกษาอาชีวศึกษา ที่เด็กออกจากระบบการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

การแสดงตัวอย่างตัวชี้วัดด้านครู อาทิ การกระจายตัวของครู การเกษียณอายุราชการของครู ใน ๕-๑๐ ปีข้างหน้า เพื่อวางแผนการจัดเตรียมอัตรากำลังครูให้เพียงพอ ข้อมูลใบประกอบวิชาชีพครู ข้อมูลวุฒิการศึกษาของครูกับสาขาที่สอน ตัวอย่างการกระจายตัวของครู ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีครูประมาณ ๔๔๐,๐๐๐ คน มีการกระจายอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางจำนวนมาก ตัวอย่างการเกษียณอายุราชการของครู ใน ๕-๑๐ ปีข้างหน้า มีครูเกษียณอายุราชการประมาณ ๑๑๑,๐๐๐ คน โดยครูอายุ ๕๐-๖๐ ปี มีจำนวนประมาณ ๗๐,๐๐๐ คน และครูอายุ ๕๑-๕๕ ปี มีจำนวนประมาณ ๓๘,๐๐๐ คน ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีครูเกษียณอายุราชการ ประมาณ ๑๙,๐๐๐ คน ซึ่งบ่งชี้ว่าจะต้องผลิตครูในแต่ละปีเป็นจำนวนเท่าใด และสาขาใด เพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนาครู ตัวอย่างข้อมูลวุฒิการศึกษาของครู ครูมีวุฒิการศึกษาครู ๘๘% แต่เมื่อดูรายละเอียดข้อมูลสาขาวิชาที่สอน พบว่า ไม่ระบุข้อมูล ๘๖% ทำให้ไม่ทราบว่าครูจบสาขาอะไร และสอนวิชาอะไร อย่างไรก็ตาม คณะทำงานได้เตรียมโปรแกรมต้นแบบไว้รองรับแล้ว ขาดเพียงข้อมูลที่จะนำเข้ามาเพิ่มเติม ตัวอย่างข้อมูลอัตราส่วนนักเรียนต่อครู จากข้อมูลพบว่า ระดับ ปวช. มีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู ๑๓๗ : ๑ ซึ่งการศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องอาศัยทักษะในการใช้ฝีมือในการทำงาน ดังนั้น อัตราส่วนนักเรียนต่อครูที่เหมาะสมควรจะเป็น ๒๐ : ๑ ถึง ๕๐ : ๑ ระดับก่อนประถมศึกษา มีอัตราส่วนนักเรียนต่อครูคือ ๖๑ : ๑ ซึ่งอัตราส่วนที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็กคือ ๒๐ : ๑ ถึง ๔๐ : ๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอัตราส่วนนักเรียนต่อครูคือ ๒๗ : ๑ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม จึงเป็นตัวบ่งชี้ว่าประเทศไทยให้ความสำคัญกับการศึกษา ในช่วงก่อนเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ซึ่งอัตราส่วนนักเรียนต่อครูที่เหมาะสมจะบ่งชี้ว่าควรเตรียมครูสำหรับการศึกษาประเภทใด ระดับใดให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ปัญหาที่พบในการดำเนินงาน พบว่าข้อมูลที่นำมาใช้ในการประมวลผลอยู่ในระดับดี แต่ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง และไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งอาจเกิดจากการกรอกข้อมูลไม่ถูกต้องตั้งแต่ต้นทาง และไม่มีระบบตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล จึงทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือไม่มากเท่าที่ควร อีกทั้งข้อมูลยังขาดความเชื่อมโยงและต่อเนื่องในแต่ละปีการศึกษา นอกจากนี้สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการข้อมูลที่หลากหลายทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอในการขับเคลื่อน Big Data ด้านการศึกษาของประเทศไทย ได้แก่ ๑. ควรจัดหางบประมาณในการจัดทำหรือซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการบริหารการศึกษาที่เป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ ที่ง่ายต่อการใช้งาน สามารถตรวจสอบความถูกต้องและแจ้งแก้ไขได้ เป็นระบบที่สามารถยืนยันตัวตนได้ กำหนดรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลต่อเนื่องเป็นระบบ และมีการนำเสนออย่างต่อเนื่องทุกปี ๒. ควรเลือกใช้ระบบการบริหารจัดการศึกษาจากหน่วยงานต้นแบบในกระทรวงศึกษาธิการที่มีอยู่ โดยให้หน่วยที่จัดการศึกษาทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการเป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ ได้แก่ ๑) ระบบ Data Management Center (DMC) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒) ระบบ ศธ. ๐๒ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๓) ระบบ TEZ ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และ ๔) ควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดซื้อหรือพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดเก็บกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการพัฒนาครูเพิ่มเติม เช่น โปรแกรม Gibbon เป็นต้น ๓. ควรผลักดัน (ร่าง) พระราชบัญญัติการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษา พ.ศ. เพื่อให้ประเด็นที่ ๑ และ ๒ ประสบความสำเร็จ ๔. ควรผลักดัน (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการศึกษา พ.ศ. ... เพื่อจัดทำข้อเสนอนโยบายแผนปฏิบัติการ และแผนพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการศึกษา ในรูปแบบของกระทรวงศึกษาธิการ ๕. ควรจัดตั้งศูนย์สถิติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นหน่วยงานรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา อาทิ ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลครู ข้อมูลโรงเรียน และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (Big Data on Education)

ให้เป็นระบบฐานข้อมูลกลางรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ๖. ควรผลักดันการจัดเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพตั้งแต่ต้นทาง มีการกำหนดความเป็นเจ้าของข้อมูล (Data Owner) และมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลต้นทาง โดยพัฒนาระบบประเมินคุณภาพข้อมูล เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือเทียบเคียงมาตรฐานนานาชาติ และ ๗. ควรให้ความสำคัญกับ Big Data ที่เป็นเครื่องมือในการ “ปรับปรุง พัฒนา และวางแผน” ระบบการศึกษาของประเทศไทยจากข้อมูลที่มีอยู่

ความต้องการการสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อน Big Data ด้านการศึกษาของประเทศไทย มีดังนี้

๑. การปฏิรูปการบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ควรมีมาตรการในการจัดเก็บข้อมูลของโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ ให้เป็นระบบที่สามารถใช้งานและรวบรวมข้อมูลได้ง่ายขึ้น ๒. การบริหารจัดการข้อมูลในแต่ละกระทรวงมีรูปแบบที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องใช้ระเบียบจากสำนักนายกรัฐมนตรีในการบังคับใช้ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการดำเนินการจัดทำ MOU กับหน่วยงานอื่น แต่ในทางปฏิบัติยังไม่เกิดการบูรณาการข้อมูล รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลรายบุคคลที่บางหน่วยงานยังไม่สามารถดำเนินการได้ ๓. การใช้ประโยชน์จากการจัดเก็บข้อมูลตามที่เสนอใน ข้อ ๑ นอกจากจะสามารถใช้ในการบริหารจัดการเงินอุดหนุนรายหัวแล้วยังสามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผน แก้ไขปัญหา และพัฒนาระบบการศึกษาได้ด้วย ๔. การให้ความสำคัญแก่หน่วยงานที่จัดการศึกษาและจัดเตรียมข้อมูล และหน่วยงานควรได้รับคุณหรือโทษจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด

การดำเนินการในขั้นตอนต่อไป คณะทำงานจะดำเนินการดังนี้ ๑. รวบรวมข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ๒. รวบรวมข้อมูลนักเรียนย้อนหลังเพื่อติดตามข้อมูล เช่น อัตราการออกกลางคัน อัตราการซ้ำชั้น อัตราการย้ายถิ่นย้ายโรงเรียน อัตราการเรียนต่อ อัตราการได้งานทำ เป็นต้น และ ๓. เชื่อมต่อข้อมูลจากหน่วยงานราชการอื่น เช่น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น

นายอรรถการ ตฤณารังสี นำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมว่า การจัดทำต้นแบบสถิติของคณะทำงาน ทำให้ค้นพบข้อสังเกตต่าง ๆ ซึ่งจะได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอเชิงปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเสนอต่อสภาการศึกษาต่อไป คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัลจึงขอเสนอผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาทั้ง ๖ คณะ

วาระเพื่อทราบที่ ๕.๒ ถึง ๕.๗

๕.๒ ผลการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

๕.๓ การทดลองการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ : การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน

๕.๔ ความก้าวหน้าการตรา ร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. และกฎหมายที่ออกตามร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

๕.๕ การเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของศูนย์การเรียนรู้

๕.๖ ความเคลื่อนไหวการดำเนินงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

๕.๗ ความเคลื่อนไหวการดำเนินงานการพัฒนาเด็กปฐมวัย

นายอำนาจ วิชยานุวัติ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ได้ขอให้ คณะกรรมการสภาการศึกษาศึกษารายละเอียดวาระที่ ๕.๒ - ๕.๗ จากเอกสารประกอบการประชุม หากมีความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม สามารถแจ้งให้ฝ่ายเลขานุการรับทราบหลังจากการประชุม เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

มติ ๑. ที่ประชุมรับทราบ และเห็นสมควรให้คณะกรรมการสภาการศึกษาศึกษารายละเอียด ตามเอกสารประกอบวาระการประชุมในวาระที่ ๕.๒ ๕.๓ ๕.๔ ๕.๖ และ ๕.๗

๒. วาระที่ ๕.๕ การเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของศูนย์การเรียนรู้ เป็นเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประชุมมีมติรับทราบและ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว

วาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ

กำหนดการประชุมสภาการศึกษาครั้งต่อไป ครั้งที่ ๔/๒๕๖๔

นายอำนาจ วิชยานุวัติ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ เสนอให้มอบหมาย ฝ่ายเลขานุการประสานประธานกรรมการสภาการศึกษาเพื่อกำหนดวันประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๔

มติ ที่ประชุมรับทราบ และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการประสานประธานกรรมการสภาการศึกษา เพื่อกำหนดวันที่สำหรับการประชุมครั้งต่อไป

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๐ น.

นางอำภา พรหมวาทย
นางปัทมา คำภาศรี
นางศัทธยา แจ้งเดชา
นางสาวเต็มศิริ ทรงเจริญ
นายกัมพล ธรรมหมื่นยอง
ผู้จตุรายนงานการประชุม

เลขาธิการสภาการศึกษา
กรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม